ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Επαναφορά σε ισχύ διατάξεων του π.δ. 182/1985 (ΦΕΚ 55 Α'), τροποποίηση και συμπλήρωση αυτών, καθώς και διατάξεων του π.δ. 266/1989 (ΦΕΚ 128 Α') της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Επιδιώξεις, Εμπειρίες

Με το παρόν σχέδιο νόμου, που κατατίθεται εγκαίρως και σε ανύποπτο χρόνο για ψήφιση, επιδιώκεται η διαμόρφωση εκλογικού συστήματος δικαίου και αποτελεσματικού. Διευρύνεται, εξάλλου, το δικαίωμα του ψηφοφόρου για επιλογή μεταξύ περισσότερων υποψηφίων βουλευτών.

Η εμπειρία από την εφαρμογή του ισχύοντος εκλογικού νόμου, που εισηγήθηκε η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ το 1989, είναι οδυνηρή. Χρειάστηκαν τρεις αλλεπάλληλες εκλογικές αναμετρήσεις για να εκλέξει το πλειοψηφούν κόμμα, με ποσοστό 47%, μόλις 150 βουλευτές. Στο διάστημα Ιουνίου 1989 -Απριλίου 1990, η πολιτική αστάθεια, αποτέλεσμα του εκλογικού συστήματος, ταλαιπώρησε αφάνταστα τον ελληνικό λαό και αντί για πρόοδο, αντιμετωπίσαμε οικονομική και κοινωνική καθυστέρηση και οπισθοδρόμηση.

Η Νέα Δημοκρατία, ως Αξιωματική Αντιπολίτευση κατά την εποχή της ψηφίσεως του εκλογικού νόμου 1847/1989, τον ανέχθηκε (ως το μη χείρον), κάτω από τον εκβιασμό της τότε πλειοψηφίας, ότι αντί αυτού θα έφερνε ακόμη πιο απλή αναλογική, η οποία θα ήταν διαλυτική για τον πολιτικό μας βίο. Είχε τονίσει, όμως και τότε, την πάγια θέση της υπέρ της ενισχυμένης αναλογικής, σαν το σύστημα, που οδηγεί σε σταθερές κυβερνήσεις.

Η απλή αναλογική

Η Αριστερά, από το άλλο μέρος υποστήριζε, παγίως, ως κατάλληλο σύστημα την απλή και «άδολη» αναλογική, διότι εξασφαλίζει καλύτερη αντιστοιχία ψήφων και βουλευτών, που λαμβάνει κάθε κόμμα και επομένως θεωρείται το δικαιότερο σύστημα, μέσω του οποίου γίνεται πράξη η συνταγματική επιταγή περί ισότητας της ψήφου. Πρέπει, όμως, να τονισθεί ότι η «δικαιοσύνη και ισότητα» ενός συστήματος δεν είναι ζήτημα μόνο αριθμητικής αντιστοιχίας εκλογικής δυνάμεως και αριθμού εδρών ενός κόμματος. Είναι επίσης ζήτημα αντιστοιχίας εκλογικής δυνάμεως και πολιτικής ισχύος.

Όταν ένα κόμμα, με το 1% ή το 2% των ψήφων καθίσταται σε οριακές, αλλά όχι σπάνιες περιπτώσεις καθοριστικός παράγοντας για το σχηματισμό κυβερνήσεως και εκμεταλλευόμενο την ανάγκη των μεγάλων κομμάτων, κερδίζει δυσανάλογη πολιτική ισχύ, αυτό καταστρέφει ουσιαστικά κάθε έννοια ισότητας και δικαιοσύνης.

Εναλλαγή εκλογικών συστημάτων

Ιστορικά στην Ελλάδα τα αναλογικά συστήματα δεν απέδωσαν. Έτσι οι πρόσφατες περιπέτειες από την εφαρμογή του ν.1847/1989, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως περιστασιακές ή συμπτωματικές. Είναι συνέπειες του συστήματος, το οποίο είναι αναποτελεσματικό. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την αναδρομή στο παρελθόν:

α) Η αναλογική του 1926, η οποία ήταν έργο του Αλέξανδρου Παπαναστασίου και ειδικής τριακονταμελούς επιτροπής, τροποποιήθηκε σε πλειοψηφικό σύστημα από την τότε κυβέρνηση Ελευθερίου Βενιζέλου.

β) Η δεύτερη αλλαγή του εκλογικού συστήματος έγινε προ των εκλογών του 1932, όταν η κυβέρνηση Βενιζέλου επανέφερε, με μικρές αλλαγές, την αναλογική του 1926. Προ δε των εκλογών του 1933, επανήλθε το πλειοψηφικό, πάλι από την κυβέρνηση Βενιζέλου.

γ) Η φιλοβασιλική Βουλή του 1935 κατήργησε το πλειοψηφικό και επανέφερε την αναλογική του 1932, με την οποία διεξήχθησαν οι εκλογές των ετών 1936, 1946 και 1950.

δ) Κατά τις εκλογές του 1951 έχουμε νέα τροποποίηση του εκλογικού συστήματος. Καταργήθηκε η αναλογική, που δεν πρόσφερε κοινοβουλευτική σταθερότητα και υιοθετήθηκε ένα ιδιόμορφο σύστημα ενισχυμένης αναλογικής.

ε) Το επόμενο έτος επαναφέρεται, από την κυβέρνηση Πλαστήρα το πλειοψηφικό, το οποίο οδηγεί σε άνετη πλειοψηφία το κόμμα του Συναγερμού εις βάρος των συνασπισμένων κεντρώων κομμάτων.

Μετά το 1952, ουδέποτε εφαρμόστηκε πλειοψηφικό. Ουδέποτε εφαρμόστηκε αναλογική. Οι εμπειρίες και από τα δύο συστήματα δεν ήταν θετικές.

Το 1989 εισάγεται η ιδιόρρυθμη αναλογική του ΠΑΣΟΚ, με στοιχεία καθαρού πλειοψηφικού στις μονοεδρικές. Οι συνέπειες είναι γνωστές και η επανάληψή τους απευκταία.

Το νέο σύστημα

Οι θιασώτες της απλής αναλογικής δύσκολα θα ισχυριστούν, ότι το αίτημα κυβερνητικής σταθερότητας είναι δευτερεύον, ενώ οι θιασώτες της κυβερνητικής σταθερότητας, δύσκολα θα αρνηθούν τη δικαιοσύνη της απλής αναλογικής. Ο συνδυασμός κυβερνητικής σταθερότητας και αναλογικής εκπροσώπησης είναι επιθυμητός, ενώ μέχρι τώρα θυσιαζόταν το δεύτερο υπέρ του πρώτου (ενισχυμένη αναλογική), ή το πρώτο υπέρ του δευτέρου (απλή αναλογική).

Ο εκλογικός νόμος που προτείνουμε είναι κατά βάση ο νόμος 1516/1985, από τον οποίο απαλείφονται οι κατάφωρες αδικίες εις βάρος του τρίτου και γενικότερα των μικρών κομμάτων.

Το προτεινόμενο σύστημα ενισχύει το πρώτο κόμμα, αλλά κατά τρόπο σύμμετρο και πάντως σεβόμενο τα μικρότερα κόμματα. Στο δεύτερο κόμμα δεν επιφυλάσσεται ιδιαίτερη εύνοια. Το πλεονέκτημα για αυτό είναι ότι μπορεί να επιδιώκει, να ελπίζει, και γιατί όχι, να ισχυρίζεται ότι είναι πρώτο. Τον ισχυρισμό αυτόν καλείται και να αποδείξει. Ο προτεινόμενος, λοιπόν, εκλογικός νόμος είναι πρόκληση για τους υποψήφιους πρώτους και άρα πρέπει να τύχει της αποδοχής τους. Είναι και μια προσφορά προς τους μικρούς, αφού τους εξασφαλίζει κατώτατο όριο, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 70% των εδρών που θα τους έδινε η απλούστατη αναλογική.

Η καθιέρωση, εξάλλου, ελάχιστου ορίου για να δικαιούται το κόμμα να εκλέξει βουλευτή, δίνει πραγματική υπόσταση στο κόμμα, όχι μόνο ως συντελεστή στη δημιουργία και διακίνηση των ιδεών, αλλά και στην επίτευξη αποτελέσματος. Το κόμμα είναι κάτι περισσότερο από πολιτική λέσχη. Είναι φανερό άλλωστε ότι η ύπαρξη πλαφόν λειτουργεί συσπειρωτικά, και άρα ευεργετικά, για τα μικρά κόμματα, ενώ η κονιορτοποίηση των πολιτικών δυνάμεων στην οποία οδηγεί το ισχύον σύστημα (με 0,50% μπορεί να εκλεγεί βουλευτής) έχει υποψήφια θύματα τους μικρούς, και άρα ευάλωτους. Αυτό έδειξε και η λειτουργία του ισχύοντος νόμου, μια και οι μεγάλοι έγιναν ισχυρότεροι και οι μικροί μικρότεροι.

Μέσα στο ίδιο πνεύμα αποτελεσματικής έκφρασης της λαϊκής βούλησης εντάσσεται και η διεύρυνση του δικαιώματος επιλογής. Γι' αυτό καθιερώνεται μεγαλύτερος αριθμός υποψηφίων βουλευτών και η πολυσταυρία: Μεταξύ περισσοτέρων επιλέγεις όσους θέλεις και όχι μεταξύ ολίγων ένα μόνο.

Τέλος γίνεται πρόβλεψη για αποφυγή του άσκοπου και καθ' υπερβολήν ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων βουλευτών με το κυνήγι του σταυρού, όταν οι εκλογές είναι αλλεπάλληλες. Προβλέπεται, εφ' όσον επαναληφθούν εντός έτους, να ισχύει λίστα.

Έγκαιρη ψήφιση και αποδοχή νομοσχεδίου

Ουδέποτε εκλογικός νόμος ψηφίστηκε εγκαίρως, δηλαδή σε ανύποπτο χρόνο και σε απόσταση από τις εκλογές. Έτσι στο παρελθόν αντί για κανονισμός διεξαγωγής των εκλογών, γινόταν εργαλείο πριμοδότησης υπέρ του κόμματος που τον ψήφιζε. Υποστηρίχθηκε ότι θα ήταν έντιμο να ψηφίζεται κάθε φορά, για τις μεθεπόμενες εκλογές, αλλά οι ίδιοι οι εισηγητές αυτής της ιδέας την καταπάτησαν βάναυσα ψηφίζοντας εκλογικούς νόμους την τελευταία στιγμή στα μέτρα τους, επιδιώκοντας ευτελή προεκλογικά ωφελήματα.

Η έγκαιρη ψήφιση του εκλογικού νόμου από την κυβέρνηση της

Νέας Δημοκρατίας αποτελεί έντιμη και θαραλέα πράξη του Πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Μητσοτάκη που δεσμεύτηκε προς τούτο και τηρεί την υπόσχεσή του. Θα γνωρίζουν όλοι από τώρα τους κανόνες του πολιτικού παιχνιδιού και θα ετοιμάζονται επί ίσοις όροις.

Το ΠΑΣΟΚ πιστεύουμε να δεχθεί το σχέδιο νόμου, αφού είναι επαναφορά του δικού του εκλογικού συστήματος του 1985, που επιτρέπει στο πρώτο κόμμα, εφ' όσον έχει ισχυρή πλειοψηφία να κυβερνήσει. Και το ΠΑΣΟΚ ισχυρίζεται πως είναι το πρώτο κόμμα. Και αν δεν είναι σήμερα, δεν μπορεί να παραδεχθεί ότι αποκλείεται να γίνει μετά τριάμισι χρόνια, δηλαδή μέχρι τις εκλογές.

Ο Συνασπισμός, με το προτεινόμενο εκλογικό σύστημα, παίρνει διπλάσιες έδρες από όσες πήρε, με το νόμο του 1985. Ιδού ποια είναι η δική μας αντίληψη για δίκαιη κατανομή των εδρών, με ταυτόχρονη εξασφάλιση σταθερής κυβέρνησης.

Επί μέρους διατάξεις

Στις επί μέρους διατάξεις του νομοσχεδίου εκτίθενται τα ακόλουθα:

- Με το άρθρο 1, επαναφέρονται σε ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 88 έως και 91 του π.δ. 152/1985 και επιφέρονται οι απαραίτητες τροποποιήσεις. Στις επαναφερόμενες διατάξεις εμπεριέχεται το εκλογικό σύστημα που ίσχυε στις εκλογές του 1985.

Ειδικότερα με τις τροποποιήσεις:

α) Αντικαθίσταται η παράγραφος 2 του άρθρου 88 του π.δ. 152/1985, προκειμένου να εναρμονισθούν οι διαδικασίες κατανομής των εδρών και ανακηρύξεως των βουλευτών, εντόψει του θεσπιζόμενου ελάχιστου ορίου ψήφων για την απόκτηση βουλευτικής έδρας (άρθρο 2 νομοσχεδίου).

β) Εναρμονίζονται, για τον ίδιο λόγο οι διατάξεις των εδαφίων 5 και 7 της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου, και

γ) διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 88 του π.δ. 265/1989, και έτσι εναρμονίζονται οι επαναφερόμενες διατάξεις του π.δ. 152/1985, με τις λοιπές διατάξεις του π.δ. 265/1989, που προβλέπουν σταυρό προτιμήσεως για τη σειρά επιτυχίας των υποψηφίων.

Επίσης διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις της παραγράφου 2, του άρθρου 89 του π.δ. 265/1989, προκειμένου να εξακολουθήσουν υφιστάμενες οι δεκατρείς μείζονες εκλογικές περιφέρειες, αντί των εννέα που προέβλεπε ο εκλογικός νόμος του 1985.

Τροποποιούνται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 90 του π.δ. 152/1985 και παραχωρούνται οι έδρες που ορίζονται από αυτές στο αυτοτελές κόμμα που προηγήθηκε των λοιπών κομμάτων στην εκλογική περιφέρεια και στην επικράτεια. Επί πλέον προβλέπεται όργανο και διαδικασία για τη διαπίστωση ποια κόμματα θεωρούνται αυτοτελή και ποια συνασπισμοί. Για ανάλογο λόγο τροποποιούνται και οι διατάξεις της παραγράφου 5 του ίδιου ως άνω άρθρου.

Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 91 του π.δ. 152/1985 τροποποιούνται, επίσης, ώστε όλες οι κατανομές εδρών να γίνονται από την Ανωτάτη Εφορευτική Επιτροπή, εν όψει των διατάξεων των άρθρων 2 και 3 του νομοσχεδίου.

Αντικαθίσταται η παράγραφος 6 του άρθρου 34 του π.δ. 265/1989 για να αυξηθεί ο αριθμός των υποψηφίων βουλευτών των εκλογικών περιφερειών.

Αντικαθίσταται, επίσης, η παράγραφος 7 του άρθρου 65 του π.δ. 265/1989 και παρέχεται η δυνατότητα στον εκλογέα να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ περισσότερων υποψηφίων. Με τις ανωτέρω δύο τροποποιήσεις ευρύνεται η δυνατότητα επιλογής από τον εκλογέα των πλέον ικανών υποψηφίων.

Με τις διατάξεις του άρθρου 2 του νομοσχεδίου τίθεται ελάχιστο όριο ψήφων που πρέπει να λάβει σε όλη την επικράτεια, κόμμα, συνασπισμός, ανεξάρτητοι συνδυασμοί και μεμονωμένοι υποψήφιοι, για να δικαιωθεί βουλευτικής έδρας.

Με το άρθρο 3 το εκλογικό σύστημα του 1985 καθίσταται αναλογικότερο και κατά πολύ δικαιότερο για το τρίτο και τα λοιπά μικρά κόμματα.

Με το άρθρο 4 του νομοσχεδίου γίνεται ειδική αντιμετώπιση του τρόπου επιλογής βουλευτών σε περίπτωση πρόωρων εκλογών, με την επαναφορά διατάξεων περί σειράς καταλήψεως εδρών (λίστα) του π.δ. 152/1985.

Τέλος, με τις διατάξεις του άρθρου 5, προσδιορίζονται οι καταργημένες διατάξεις και με το άρθρο 6 παρέχεται εξουδιοδότηση για την κωδικοποίηση των διατάξεων της εκλογικής νομοθεσίας.

Αθήνα, 23 Οκτωβρίου 1990

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ

1. ΕΠΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΕΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Α' Π.Δ. 152/1985

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'
Κατανομή εδρών

Άρθρο 88
(Άρθρο 88 παρ. 1-3 και 5-9 πρ. δ. 164/1984 και άρθρο 2 ν. 1516/1985).

Πρώτη κατανομή εδρών

1. Από την επόμενη μέρα της ψηφοφορίας αρχίζει από το αρμόδιο πρωτοδικείο η συγκέντρωση και κατάταξη των αποτελεσμάτων της εκλογής, σε κάθε εκλογική περιφέρεια.

2. Το πρωτοδικείο, μόλις συγκεντρωθούν τα αποτελέσματα όλων των εφορευτικών επιτροπών της εκλογικής περιφέρειας, περιοριζόμενο σε αρίθμηση των ψήφων, προβαίνει στην πρώτη κατανομή των εδρών και στην ανακήρυξη των επιτυχόντων, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους του άρθρου αυτού και στο άρθρο 93.

3. Οι έδρες κάθε εκλογικής περιφέρειας κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών και των μεμονωμένων υποψηφίων αυτής, ανάλογα με την εκλογική δύναμη καθενός συνδυασμού ή μεμονωμένου υποψηφίου.

4. Για το σκοπό αυτό διαιρείται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων της εκλογικής περιφέρειας με τον αριθμό των εδρών της, αυξημένο κατά μια μονάδα. Το πηλίκο της διαίρεσης, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο, με το οποίο διαιρείται η εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, δηλαδή το σύνολο των υπέρ αυτού έγκυρων ψηφοδελτίων στην περιφέρεια και λαμβάνει κάθε συνδυασμός τόσες έδρες, όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στην εκλογική του δύναμη. Μεμονωμένος υποψήφιος, που έλαβε ψήφους ίσους ή περισσότερους από το εκλογικό μέτρο, καταλαμβάνει μια έδρα. Αν οι έδρες, που σύμφωνα με τα προηγούμενα παραχωρούνται, είναι περισσότερες από τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας, η έδρα που πλεονάζει αφαιρείται από τον συνδυασμό στον οποίο έχει απομείνει το μικρότερο σχετικά υπόλοιπο εκλογικής δύναμης. Αν σε δύο ή και περισσότερους συνδυασμούς ή μεμονωμένο υποψήφιο έχουν απομείνει ίσα υπόλοιπα εκλογικής δύναμης ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο σε δημόσια συνεδρίαση και η έδρα που πλεονάζει αφαιρείται από το συνδυασμό, που το όνομά του βγήκε από την κληρωτίδα. Σε εκλογική περιφέρεια που εκλέγει ένα μόνο βουλευτή η έδρα παραχωρείται στο συνδυασμό ή στο μεμονωμένο υποψήφιο που έλαβε τη σχετική πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας ενεργείται από το αρμόδιο πρωτοδικείο κλήρωση μεταξύ των συνδυασμών που ισοψήφισαν και η έδρα παραχωρείται σ' αυτόν που ευνοήθηκε από τον κλήρο.

5. Οι έδρες που προσκυρώνονται σύμφωνα με τις παραπάνω παραγραφους σε κάθε συνδυασμό, καταλαμβάνονται από τους υπο-

ψηφίους αυτού σύμφωνα με τη σειρά που έχουν προταθεί στη δήλωση κατάρτισης του συνδυασμού και ανακηρυχθεί απο το αρμόδιο δικαστήριο.

8. Συνδυασμός που περιλαμβάνει υποψήφιους λιγότερους από τις έδρες που του ανήκουν, καταλαμβάνει τόσες μονο έδρες όσοι οι υποψήφιοί του.

7. Το πρωτοδικείο (σε συμβούλιο) συντάσσει, για κάθε εκλογική περιφέρεια, που είναι αρμόδιο, πίνακα των αποτελεσμάτων αυτής, που περιέχει: α) τον αριθμό των γραμμένων εκλογέων στην εκλογική περιφέρεια, β) το συνολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν σ' αυτή, γ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων, ε) τον αριθμον των λευκών ψηφοδελτίων, στ) την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού και κάθε μεμονωμένου υποψήφιου, δηλαδή το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που δόθηκαν στον καθένα απ' αυτούς στην εκλογική περιφέρεια. Στον πίνακα προτάσσονται οι συνδυασμοί των αυτοτελών κομμάτων που δηλώθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 1, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης, και ακολουθούν οι συνδυασμοί των συνασπισμένων κομμάτων, οι συνδυασμοί ανεξαρτήτων και οι μεμονωμένοι υποψήφιοι, ζ) τον αριθμό των εδρών που έχουν προσκυρωθεί από το πρωτοδικείο κατά την πρώτη κατανομή σε κάθε συνδυασμό και μεμονωμένο υποψήφιο, αναφέροντας και τον αριθμό των υποψηφίων που περιλαμβάνονται σε κάθε συνδυασμό, και η) τον αριθμό των εδρών που απόμειναν αδιάθετες από την πρώτη κατανομή στην εκλογική περιφέρεια. Κάτω από τον πίνακα συντάσσεται πράξη στην οποία αναγράφονται ολογράφως τα πιο πάνω στοιχεία για κάθε περίπτωση και υπογράφεται από τον πρόεδρο, τα μέλη και το γραμματέα.

8. Όταν καταρτίζεται ο πίνακας, είναι δυνατό να είναι παρόντες από ένας αντιπρόσωπος από κάθε συνδυασμό και οι μεμονωμένοι υποψήφιοι.

9. Επικυρωμένο αντίγραφο του πιο πάνω πίνακα, που καταρτίζεται μέσα στο συντομότερο χρόνο, στέλνεται αμέσως από τον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου στο Υπουργείο των Εσωτερικών.

Άρθρο 89

(Άρθρο 89 παρ. 1, 2, 4, 7-9 και 11-13 πρ. δ. 164/1984 και άρθρο 3 ν. 1516/1985)

Δεύτερη κατανομή εδρών

1. Αν, μετά την κατανομή των εδρών που έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου σε κάθε εκλογική περιφέρεια, παραμείνανε αδιάθετες έδρες, (σ' αυτές περιλαμβάνονται κι αυτές που δεν έχουν διατεθεί, σύμφωνα με την περίπτωση της παρ. 6 του προηγουμένου άρθρου), ενεργείται κατανομή των αδιάθετων εδρών κατά μείζονες εκλογικές περιφέρειες σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται στις επόμενες παραγραφους:

2. Όλη η επικράτεια διαιρείται στις παρακάτω εννέα μείζονες εκλογικές περιφέρειες:

Α'. Περιφέρεια που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες:

Α' Αθηνών, β) Β' Αθηνών, γ) Α' Πειραιώς, δ) Β' Πειραιώς, ε) το υπόλοιπο νομού Αττικης και τις περιφέρειες των νομών: α) Βοιωτίας, β) Εύβοιας, γ) Φθιώτιδας και δ) Φωκίδας.

Β'. Περιφέρεια, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών:

α) Αργολίδας, β) Αρκαδίας, γ) Κορινθίας, δ) Λακωνίας και ε) Μεσσηνίας.

Γ'. Περιφέρεια, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών:

α) Αιτωλίας και Ακαρνανίας, β) Αχαΐας, γ) Ευρυτανίας, δ) Ζακύνθου, ε) Ηλείας και στ) Κεφαλληνίας.

Δ'. Περιφέρεια, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών:

α) Άρτας, β) Θεσπρωτίας, γ) Ιωαννίνων, δ) Κέρκυρας, ε) Λευκάδας και στ) Πρέβεζας.

Ε'. Περιφέρεια, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών:

α) Γρεβενών, β) Καρδίτσας, γ) Κοζάνης, δ) Λάρισας, ε) Μαγνησίας και στ) Τρικάλων.

ΣΤ'. Περιφέρεια, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες:

α) Α' Θεσσαλονίκης, β) Β' Θεσσαλονίκης και τις περιφέρειες των νομών:

α) Ημαθίας, β) Καστοριάς, γ) Κιλκίς, δ) Πέλλας, ε) Πιερίας, στ) Σερρων, ζ) Φλώρινας και η) Χαλκιδικής.

Ζ'. Περιφέρεια, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομων:

α) Δράμας, β) Έβρου, γ) Καβάλας, δ) Ξάνθης και ε) Ροδόπης.

Η'. Περιφέρεια, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών:

α) Δωδεκανήσου, β) Κυκλάδων, γ) Λέσβου, δ) Σάμου και ε) Χίου.

Θ'. Περιφέρεια, που περιλαμβάνει τις εκλογικές περιφέρειες των νομών:

α) Ηρακλείου, β) Λασιθίου, γ) Ρεθύμνης και δ) Χανίων.

3. Οι αδιάθετες έδρες, σύμφωνα με την παράγραφο 1, σε κάθε εκλογική περιφέρεια, κατανέμονται μεταξύ όλων των κομμάτων και των συνασπισμών κατά την αναλογία της εκλογικής τους δύναμης στην οικεία μείζονα περιφέρεια. Για το σκοπό αυτό αθροίζεται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων, που έλαβαν στη μείζονα περιφέρεια τα κόμματα και οι συνασπισμοί και το άθροισμά τους διαιρείται με τον αριθμό των αδιάθετων εδρών της οικείας μείζονας περιφέρειας. Το πηλίκο από τη διαίρεση, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο στη μείζονα περιφέρεια και λαμβάνει κάθε κόμμα ή συνασπισμός από την κατανομή αυτή τόσες έδρες, όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στην εκλογική του δύναμη στη μείζονα περιφέρεια.

4. Οι έδρες που προσκυρώθηκαν, σύμφωνα με την παρ. 3, σε καθένα από τα κόμματα ή συνασπισμούς κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών τους στη μείζονα περιφέρεια ως εξής:

Σε κάθε εκλογική περιφέρεια αθροίζονται οι εκλογικές δυνάμεις των συνδυασμών όλων των κομμάτων και των συνασπισμών και το άθροισμα διαιρείται με τον αριθμό των αδιάθετων εδρών στην εκλογική αυτή περιφέρεια. Το πηλίκο, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο, με το οποίο διαιρείται η εκλογική δύναμη καθενός συνδυασμού χωριστά, και λαμβάνει καθένας τόσες έδρες όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στην εκλογική του δύναμη.

Οι έδρες που παραμένουν αδιάθετες από την πιο πάνω κατανομή, παραχωρούνται ανά μία στους συνδυασμούς που έχουν το μεγαλύτερο κατά σειρά αχρησιμοποίητο υπόλοιπο εκλογικής δύναμης από την παραχώρηση εδρών που έγινε, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

Σε περιφέρειες που εκλέγουν δύο βουλευτές, η έδρα που τυχόν έχει παραμείνει αδιάθετη από την πρώτη κατανομή, περιέρχεται οριστικά, στο συνδυασμό που πέτυχε από την πρώτη κατανομή τη μία έδρα, εφ' όσον, αυτός, συνυπολογιζόμενης αυτής με την αδιάθετη έδρα, παρουσιάζει μέσο όρο ψηφοδελτίων ανά εκλεγόμενο βουλευτή μεγαλύτερο του αριθμού των ψηφοδελτίων καθενός από τους άλλους συνδυασμούς, που μετέχουν στη δεύτερη κατανομή της ίδιας εκλογικής περιφέρειας. Στις περιπτώσεις αυτές δεν έχει εφαρμογή η παράγραφος 5 του άρθρου αυτού.

5. Αν με την παραπάνω κατά συνδυασμούς κατανομή, περιέρχονται σε κάποιο κόμμα ή συνασπισμό, περισσότερες από τις έδρες που προσκυρώθηκαν σ' αυτά, σύμφωνα με την παράγραφο 3, οι έδρες που μ' αυτό τον τρόπο πλεονάζουν, αφαιρούνται ανά μία, κατά σειρά από τους συνδυασμούς κάθε κόμματος ή συνασπισμού που έλαβαν έδρα κατά τη Β' κατανομή, οι οποίοι παρουσιάζουν το μικρότερο μέσο όρο κατά βουλευτή. Δηλαδή το μικρότερο πηλίκο που προκύπτει από τη διαίρεση των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού σύμφωνα με τα ανωτέρω, με τον αριθμο των εδρών που περιήλθαν σ' αυτόν από την α' και β' κατανομή. Κάθε έδρα που αφαιρείται, περιέρχεται στο συνδυασμό του κόμματος ή συνασπισμού από τον οποίο λείπει στην ίδια εκλογική περιφέρεια.

Αν είναι δύο τα κόμματα ή συνασπισμοί από τα οποία λείπουν έδρες ή σε δύο κόμματα ή συνασπισμούς πλεονάζουν έδρες, κά-

θε έδρα που αφαιρείται, σύμφωνα με την παραπάνω σειρά, περιέρχεται στο συνδυασμό στην ίδια εκλογική περιφέρεια, του κόμματος ή συνασπισμού που δικαιούται έδρα, του οποίου συνδυασμού ή εκλογική δύναμη, αν διαιρεθεί με τον αριθμό των εδρών από τις δύο κατανομές (πρώτη και δεύτερη) που περιήλθαν στο συνδυασμό αυτό, παρουσιάζει το μεγαλύτερο πηλίκο.

Δεν θεωρούνται ότι πλεονάζουν και δεν αφαιρούνται κατά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής οι έδρες που παραχωρήθηκαν με βάση το εκλογικό μέτρο της δεύτερης κατανομής, σύμφωνα με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, εφ' όσον υπερχουν έδρες που παραχωρήθηκαν με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα, συμφωνα με τις διατάξεις του τρίτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου.

6. Αν, σε κάποια εκλογική περιφέρεια δεν ανακηρύχτηκε συνδυασμός, κάποιου από τα κόμματα ή συνασπισμούς ή ανακηρύχτηκε, αλλά περιλαμβάνει ελαττωμένο αριθμό υποψηφίων, που όλοι πήραν έδρα κατά την πρώτη κατανομή, όλες οι αδιάθετες έδρες της εκλογικής αυτης περιφερειας παραχωρούνται στους συνδυασμούς των υπόλοιπων κομματων και συνασπισμών.

7. Οι διατάξεις της παραγραφου 6 εφαρμόζονται ανάλογα και στην περιπτωση που οι υποψηφιοι καποιου η και όλων των συνδυασμών των κομμάτων ή συνασπισμών που δεν έλαβαν έδρα κατά την πρωτη κατανομή, είναι λιγότεροι από τις έδρες που έχουν παραχωρηθεί στους συνδυασμούς αυτους από τη δεύτερη κατανομή.

8. Σε κάθε περίπτωση ισοψηφίας κομμάτων και συνασπισμών ή των συνδυασμών αυτών κατα την προσκύρωση ή παραχώρηση εδρών (εφ' όσον οι διαθέσιμες έδρες είναι λιγότερες απ' αυτούς που ισοψήφισαν), γίνεται κλήρωση από την Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή και θεωρούνται ότι ευνοήθηκαν από τον κλήρο αυτοί που βγήκαν από την κληρωτίδα.

9. Οι έδρες που παραχωρούνται σε κάθε συνδυασμό, σύμφωνα με τις παραπάνω παραγραφους, καταλαμβάνονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 5 του άρθρου 88.

Άρθρο 90

(Άρθρο 90 παρ. 2-4 πρ. δ. 164/1984 και άρθρο 4 ν. 1516/1985)

Τρίτη κατανομή εδρών.

1. Αν, μετά την δεύτερη κατανομή των εδρών, που έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγουμενου αρθρου, παραμείνουν αδιάθετες έδρες, ενεργείται τριτη κατανομή από την Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους.

2. Οι αδιάθετες έδρες της προηγούμενης παραγράφου σε κάθε ελάσσονα εκλογική περιφέρεια περιερχονται στο κόμμα ή συνασπισμό που πλειοψήφισε σχετικά στην εκλογική αυτή περιφέρεια, εφ' όσον το ίδιο κόμμα ή συνασπισμός έλαβε τη σχετική πλειοψηφία και σ' ολόκληρη την επικράτεια.

3. Για την κατανομή των υπόλοιπων αδιάθετων εδρών αθροίζεται το συνολο των εγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σ' ολόκληρη την επικρατεια όλα τα κομματα και οι συνασπισμοί που μετέχουν στις εκλογες και το άθροισμα αυτο διαιρείται με τον αριθμό των υπόλοιπων αδιάθετων εδρών. Το πηλίκο αυτής της διαίρεσης, παραλείποντας το κλασμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο με το οποιο κατανεμονται οι υπόλοιπες αδιάθετες έδρες. Με το εκλογικό αυτο μέτρο διαιρείται χωριστά το συνολο των εγκυρων ψηφοδελτίων σ' ολόκληρη την επικρατεια καθενός κόμματος ή συνασπισμού και κάθε κόμμα η συνασπισμός παίρνει τόσες έδρες όσες φορές περιεχεται το εκλογικό μέτρο στην εκλογική του δύναμη.

4. Οι έδρες που παραχωρούνται σε κάθε κόμμα ή συνασπισμό, σύμφωνα με την ευθέως προηγουμενη παραγραφο, κατανεμονται ως εξής:

Α) Αν η έδρα που πρεπει να κατανεμηθεί απο την τρίτη κατανομή είναι μια, παραχωρείται στο συνδυασμό του κόμματος ή συνασπισμού που δικαιώθηκε αυτή στην εκλογική περιφέρεια, όπου η έδρα ανηκει.

Β) Αν οι έδρες που πρεπει να κατανεμηθούν από την τρίτη κατανομή, είναι περισσότερες από μία, εφ' όσον αυτές περιέρχονται σ' ενα κόμμα ή συνασπισμό, παραχωρούνται στους συνδυασμούς του κόμματος, ή συνασπισμού που δικαιώθηκε αυτές στις εκλογικές περιφερειες, όπου οι έδρες αυτές ανήκουν. Εφ' όσον όμως οι έδρες αυτές περιέρχονται σε περισσότερα από ένα κόμματα ή συνασπισμούς, κατανέμονται μεταξύ αυτών ως εξής:

Τα κόμματα ή συνασπισμοί που δικαιώθηκαν αυτές τις έδρες, κατατάσσονται κατά τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης σ' όλη γενικά την επικράτεια, από τα οποία προτάσσονται αυτά που συγκέντρωσαν μεγαλύτερη εκλογική δύναμη.

Μετά βρίσκεται σε κάθε μία από τις εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες ανηκουν οι αδιάθετες έδρες από τη β' κατανομή, ο μέσος όρος των έγκυρων ψηφοδελτίων κατά βουλευτή, που συγκέντρωσαν οι συνδυασμοί του κατά την παραπάνω σειρά πρώτου κόμματος ή συνασπισμού σε κάθε μια απ' αυτές τις περιφέρειες. Δηλαδή βρίσκεται το πηλίκο, που προκύπτει από τη διαίρεση της εκλογικής δύναμης σε καθεμία απ' αυτές τις περιφέρειες του συνδυασμού στην ίδια περιφέρεια του παραπάνω πρώτου κόμματος ή συνασπισμού, με τον αριθμό των εδρών που έχουν περιέλθει στο συνδυασμό αυτό από την πρώτη, τη δεύτερη και την τρίτη κατανομή. Αφού γίνει αυτό, οι έδρες που δικαιώθηκε το παραπάνω πρώτο κόμμα ή συνασπισμός αυτό την τρίτη κατανομή και μεχρι τη συμπλήρωση όλου του αριθμού τους, παραχωρούνται στους συνδυασμούς αυτού, των εκλογικών εκείνων περιφερειών, που αυτοί οι συνδυασμοί παρουσιάζουν, σύμφωνα με τα παραπάνω, το μεγαλύτερο μέσο όρο έγκυρων ψηφοδελτίων. Αφού παραχωρηθούν μ' αυτό τον τρόπο οι έδρες μέχρι την εξάντλησή τους, που σύμφωνα με τα παραπάνω, δικαιώθηκε το πρώτο κόμμα ή συνασπισμός από την τρίτη κατανομή, η ίδια εργασία επαναλαμβάνεται διαδοχικά για το δεύτερο και τα επόμενα κόμματα ή συνασπισμούς.

5. Οι έδρες, που τυχόν απομένουν αδιάθετες και ύστερα από την τρίτη κατανομή, προσκυρώνονται στο κόμμα ή συνασπισμό που πλειοψήφισε σ' όλη την επικράτεια.

6. Οι έδρες που προσκυρώνονται σε κάθε κόμμα ή συνασπισμό, σύμφωνα με το παρόν αρθρο, καταλαμβάνονται από τους υποψήφιους αυτών σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 88.

Άρθρο 91

(Άρθρο 24 ν. 1516/1985)

Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή.

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών εδρεύει Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή, που αποτελείται: Από τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, ως Πρόεδρο, β) δύο αρεοπαγίτες, που ορίζονται από το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου με ισάριθμους αναπληρωματικούς, γ) το Διευθυντή της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών και δ) ένα διευθυντή του Κλάδου ΑΤ1 της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών.

Τον πρόεδρο του Αρείου Πάγου, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει ο αρχαιότερος Αντιπρόεδρος του ίδιου δικαστηρίου. Τους διευθυντές του Υπουργείου Εσωτερικών αναπληρώνουν ομοιόβαθμοί τους, του ίδιου κλάδου, απ' αυτούς που υπηρετούν στην κεντρική υπηρεσία του ίδιου Υπουργείου που ορίζονται από τον Υπουργό των Εσωτερικών. Χρέη γραμματέα στην Επιτροπή εκτελεί υπάλληλος του Κλάδου ΑΤ1 με 4ο ή 5ο βαθμό της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό των Εσωτερικών. Από τον ίδιο Υπουργό μπορεί να οριστούν μέχρι πέντε υπάλληλοι απ' αυτούς που υπηρετούν στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, για τη γραμματειακή γενικά εξυπηρέτηση της Επιτροπής.

2. Η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή, με βάση τους πίνακες των πρωτοδικείων, που προβλέπονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 88 καταρτίζει το γενικό οριστικό πίνακα των αποτελεσμάτων των εκλογών σ' ολόκληρη την Επικράτεια και ενεργεί, για κάθε μείζονα εκλογική περιφέρεια, τα οσα ορίζονται στα άρθρα 89 και 90 εκδίδοντας αποφαση για την κατανομή των αδιάθετων εδρών, στη

δεύτερη και τρίτη κατανομή, στα κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων, καθώς και για την παραχώρηση στους υπόλοιπους συνδυασμούς των εδρών που δεν διατέθηκαν σύμφωνα με τις παραγράφους 6, 7, και 8 του άρθρου 89.

3. Ο Πρόεδρος της επιτροπής διαβιβάζει αμέσως επικυρωμένο απόσπασμα της απόφασης για κάθε εκλογική περιφέρεια στους προέδρους των αρμόδιων πρωτοδικείων και επικυρωμένο αντίγραφο αυτής και του γενικού οριστικού πίνακα των αποτελεσμάτων εκλογών στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Β' Π.Δ. 265/1989

Άρθρο 34

(Άρθρο 34 παρ. 1, 2, 3, 4 και 7 πρ. δ. 152/1985 και άρθρο 1 παρ. 3, 4 και 5 και άρθρο 5 παρ. 7 ν. 1847/1989)

Συνδυασμοί.

1. .....
.....
.....
.....

6. Κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλάβει αριθμό υποψηφίων μέχρι τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας, προσαυξανόμενο κατά ένα στις περιφέρειες, στις οποίες εκλέγονται ένας έως και πέντε βουλευτές.

Άρθρο 65

(Άρθρο 65 πρ. δ. 152/1985 και άρθρο 1 παρ. 7 ν. 1847/1989)

Περιεχόμενο ψηφοδελτίων.

1. .....
.....
.....
.....

7. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του προς έναν υποψήφιο σημειώνοντας σταυρό παραπλεύρως προς το όνομά του στο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού. Στις εκλογικές περιφέρειες Α' Αθηνών και Β' Αθηνών, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός, υπέρ δύο ή υπέρ τριών υποψηφίων. Στην εκλογική περιφέρεια Α' Θεσσαλονίκης ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός ή υπέρ δύο υποψηφίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

Ανακήρυξη βουλευτών - τρόπος ανακήρυξης.

Άρθρο 93

(Άρθρο 93 παρ. 1, 2 και 3 πρ. δ. 152/1985 και άρθρο 4 παρ. 2 ν. 1847/1989)

Ανακήρυξη βουλευτών

1. Η ανακήρυξη των βουλευτών, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στα οικεία άρθρα, γίνεται από το αρμόδιο πρωτοδικείο σε δημόσια συνεδρίαση χωριστά για κάθε κατανομή (πρώτη και δεύτερη κατανομή), αμέσως μετά την παραχώρηση των εδρών από κάθε κατανομή. Η απόφαση της ανακήρυξης κοινοποιείται, με τη φροντίδα του εισαγγελέα σ' όλους τους υποψηφίους.

2. ΕΠΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

(σε περίπτωση εφαρμογής άρθρου 5 ν/σ, Π.Δ. 152/1985)

Άρθρο 2

(Άρθρο 2 παρ. 1, 2 και 4 πρ. δ. 164/1984 και άρθρο 6 ν. 1516/1985)

Αριθμός βουλευτών - βουλευτικές έδρες

1. Ο αριθμός των βουλευτών ορίζεται για όλη την επικράτεια σε τριακόσιους (300). Απ' αυτούς οι διακόσιοι ογδόντα οκτώ (288) εκλέγονται με τη σειρά, με την οποία έχουν περιληφθεί στο συνδυασμό που καταρτίζεται από το κόμμα, ή το συνασπισμό συνεργαζομένων κομμάτων, ή τους ανεξάρτητους υποψηφίους και ανακηρύσσεται από το αρμόδιο δικαστήριο, στις εκλογικές περιφέρειες στις οποίες οι αντίστοιχες βουλευτικές έδρες κατανέμονται, σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται στις παραγράφους 2 έως 5 του άρθρου αυτού. Οι υπόλοιποι δώδεκα (12) εκλέγονται ενιαίως σ' ολόκληρη την επικράτεια, σύμφωνα μ' αυτά που ορίζονται στο επόμενο άρθρο.

2. Ο αριθμός των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται κάθε φορά με βάση το νόμιμο πληθυσμό της, όπως αυτός προκύπτει από τ' αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής, της οποίας τα επίσημα αποτελέσματα δημοσιεύτηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Μέτρο για τον υπολογισμό του αριθμού των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας είναι το πηλίκο της διαίρεσης του συνολικού αριθμού των δημοτών της επικράτειας, που καθορίζεται στους πίνακες που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, δια του συνολικού αριθμού των βουλευτικών εδρών, που ορίζεται στην παράγραφο 1, οι οποίες κατανέμονται στις εκλογικές περιφέρειες.

4. Το πηλίκο της διαίρεσης του αριθμού των δημοτών, που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, δια του εκλογικού μέτρου, που αναφέρεται στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, αποτελεί τον αριθμό των βουλευτικών εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας.

5. Οι έδρες που απομένουν αδιάθετες, προστίθενται ανά μια ώσπου να συμπληρωθεί ο συνολικός αριθμός των διακοσίων ογδόντα οκτώ (288) εδρών, που καθορίζεται στην παράγραφο 1, στις εκλογικές περιφέρειες, που παρουσιάζουν κατά σειρά, το μεγαλύτερο υπόλοιπο.

Άρθρο 36

(Άρθρο 36 πρ. δ. 164/1984)

Αναπλήρωση υποψηφίων που πέθαναν

1. Όταν ένας από τους υποψήφιους συνδυασμού κόμματος, συνασπισμού κομμάτων ή ανεξαρτήτων πεθάνει μετά την δήλωση για ανακήρυξη του συνδυασμού, είναι δυνατό για συμπλήρωσή του να προτείνουν άλλον υποψήφιο αυτοί, που, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 34, είναι αρμόδιοι για τη δήλωση κατάρτισης του συνδυασμού. Στην πρόταση καθορίζεται η σειρά του υποψήφιου στο συνδυασμό, περιέχονται τα στοιχεία του προτεινόμενου και επισυνάπτονται τα γραμμάτια και η δήλωση αποδοχής της υποψηφιότητας, όπως ορίζουν οι παράγραφοι 1 έως 5 του άρθρου 32. Η πρόταση του άλλου αυτού υποψηφίου, πρέπει να επιδοθεί με δικαστικό επιμελητή στον πρόεδρο του αρμόδιου για την ανακήρυξη δικαστηρίου οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία και να γνωστοποιηθεί στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν απ' αυτήν. Πέρα από τις προθεσμίες αυτές δεν είναι δυνατό να προταθεί άλλος υποψήφιος.

2. Το αρμόδιο Δικαστήριο ανακηρύσσει αυτόν που προτάθηκε και επιφέρει την αναγκαία μεταβολή στο συνδυασμό μέχρι και την επόμενη ημέρα από την επίδοση της πρότασης της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 65

(Άρθρο 65 πρ. δ. 164/1984)

Περιεχόμενο ψηφοδελτίων

1. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια εκτυπώνονται ιδιαίτερα ψηφοδέλτια για κάθε συνδυασμό υποψηφίων βουλευτών της περιφέρειας καθώς και για κάθε μεμονωμένο υποψήφιο.

2. Στα ψηφοδέλτια συνδυασμού κόμματος αναγράφονται οριζόντια από το άνω μέρος της μίας μακρότερης πλευράς τους και προς την άλλη σε διαδοχικές ξεχωριστές σειρές το έμβλημα του κόμματος, το όνομά του και η εκλογική περιφέρεια για την οποία προορίζονται. Αμέσως μετά αναγράφονται τα ονόματα όλων των υποψηφίων του συνδυασμού, καθένα χωριστά, κατά τη σειρά που αναφέρονται στην απόφαση για την ανακήρυξη του συνδυασμού

και με τα ονοματεπωνυμικά στοιχεία που αναφέρονται στην ίδια απόφαση, από τα οποία προτάσσεται το επώνυμο.

3. Στα ψηφοδέλτια συνδυασμού συνασπισμού κομμάτων αναγράφονται στην ίδια θέση και με την ίδια σειρά όλα τα στοιχεία που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, με τη διαφορά ότι μεταξύ της προσωνυμίας τους συνασπισμού και της εκλογικής περιφέρειας αναγράφονται και τα ονόματα όλων των κομμάτων που αποτελούν το συνασπισμό. Στη συνέχεια αναγράφονται, κατά τη σειρά της προηγούμενης παραγράφου, τα ονόματα όλων των υποψηφίων του Συνδυασμού.

4. Στα ψηφοδέλτια συνδυασμού ανεξαρτήτων αναγράφονται στην ίδια θέση και με την ίδια σειρά όλα τα στοιχεία που ορίζονται στην παρ.2, με την διαφορά ότι αντί του ονόματος του κόμματος αναγράφεται η ένδειξη «συνδυασμός ανεξαρτήτων». Το έμβλημα του συνδυασμού ανεξαρτήτων αναγράφεται εφόσον έχει δηλωθεί σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 37. Στη συνέχεια αναγράφονται, κατά τη σειρά της παρ.2, τα ονόματα όλων των υποψηφίων του συνδυασμού.

5. Στα ψηφοδέλτια μεμονωμένων υποψηφίων αναγράφονται στην ίδια θέση και με την ίδια σειρά όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρ.2, με τη διαφορά ότι αντί του ονόματος του κόμματος αναγράφεται η ένδειξη «μεμονωμένος υποψήφιος». Το έμβλημα του μεμονωμένου υποψηφίου αναγράφεται εφόσον έχει δηλωθεί σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.4 του άρθρου 37. Στη συνέχεια αναγράφεται το όνομα του υποψηφίου.

6. Στο ψηφοδέλτιο δεν επιτρέπονται εγγραφές και διαγραφές ενδείξεων ή ονομάτων. Αν γίνουν, θεωρούνται ότι δεν υπάρχουν και το ψηφοδέλτιο παραμένει έγκυρο, με την επιφύλαξη της διάταξης της παρ.2 του άρθρου 66.

Άρθρο 66
(Άρθρο 66 πρ. δ. 164/1984)

Αλλοιώσεις του περιεχομένου των ψηφοδελτίων

1. Ο εκλογέας δεν έχει το δικαίωμα να αλλοιώσει το περιεχόμενο του ψηφοδελτίου πέρα απ' όσα επιτρέπονται σύμφωνα με το εκλογικό σύστημα που κάθε φορά εφαρμόζεται. Κάθε αλλοίωση που γίνεται κατά παράβαση της διάταξης αυτής επάγεται την ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

2. Λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία που οπωσδήποτε σημειώνονται σε οποιαδήποτε πλευρά του ψηφοδελτίου, επάγονται ακυρότητα, εφόσον αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα, που παραβιάζουν το απόρρητο της ψηφοφορίας.

3. Η τυχόν σημείωση στο ψηφοδέλτιο σταυρού προτίμησης υπέρ υποψηφίου ή υποψηφίων δεν επιφέρει ακυρότητα του ψηφοδελτίου, με επιφύλαξη παντως και στην περίπτωση αυτή της διάταξης της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 67
(Άρθρο 67 παρ. 1-4 και 6-9 πρ.δ. 164/1984) και αρθρο 21 ν. 1516/1985)

Λευκά ψηφοδέλτια

1. .....
2. .....
.....
.....
.....

5. Στο λευκό ψηφοδέλτιο ο εκλογέας γράφει ο ίδιος το όνομα του συνδυασμού ή του μεμονωμένου υποψηφίου της προτίμησής του, με μολύβι ή μελάνι μαύρης ή ναλάζιας απόχρωσης. Όταν η προτίμηση του εκλογεα αφορά συνδυασμό κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, γράφεται: το πλήρες όνομα του κόμματος ή του συνασπισμού κόμμάτων ή τα αρχικά γράμματα του πλήρους ονόματος του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων, εφόσον και αυτά δηλώθηκαν σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 37, ή και τα δύο, δηλαδή το πληρες όνομα του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων και τα αρχικά γραμματα αυτού.

6. .....
.....
.....
.....
.....

Άρθρο 84
(Άρθρο 81 πρ.δ. 164/1984)

Διαλογή ψήφων

1. Μετά από τα παραπάνω η εφορευτική επιτροπή προβαίνει στη διαλογή των ψήφων με τον εξής τρόπο:

α. Ο πρόεδρος της επιτροπής ή αυτός που διευθύνει τα έργα της παίρνει από την κάλπη ένα - ένα φάκελο, τον αποσφραγίζει και αφού εξακριβώσει το έγκυρο του ψηφοδελτίου, τον οποίον επιδεικνύει σε όποιον το ζητήσει από τους παριστάμενους (μέλη της εφορευτικής επιτροπής, υποψηφίους ή αντιπροσώπους τους), διαβάζει το περιεχόμενό του, έτσι ώστε να τον ακούνε όλοι.

β. Κάθε έγκυρο ψηφοδέλτιο αριθμείται κατά τη σειρά της εξαγωγής του από την κάλπη και μονογράφεται από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής ή εκείνον που διευθύνει τις εργασίες της.

Στη συνέχεια σημειώνεται ο αριθμός του ψηφοδελτίου σε ειδικό πίνακα, απέναντι στο όνομα του συνδυασμού ή μεμονωμένου υποψηφίου που ψηφίζεται.

2. Αμέσως μόλις τελειώσει η διαλογή, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή εκείνος που διευθύνει τις εργασίες της τηλεγραφεί ή ανακοινώνει εγγράφως με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο αμέσως και χωρίς καμιά καθυστέρηση στο νομάρχη της περιφέρειας που υπάγεται το εκλογικό τμήμα, το αποτέλεσμα της διαλογής των ψήφων. Η ανακοίνωση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει:

α) Τον ολικό αριθμό των εκλογέων που είναι γραμμένοι στο εκλογικό τμήμα.

β) Τον ολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν.

γ) Τον αριθμό των ψηφοδελτίων που αναγνωρίστηκαν ως έγκυρα.

δ) Τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων.

ε) Τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων, και

στ) Τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος.

Άρθρο 86
(Άρθρο 86 πρ.δ. 164/1984)

Πέρας διαλογής

1. Μετά τον τερματισμό της διαλογής κλείνεται ο πίνακας της διαλογής του άρθρου 84 παρ.1 εδάφ. β με πράξη που γράφεται ο ίδιος και υπογράφεται από τον πρόεδρο και τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής, τους υποψηφίους ή τους αντιπροσώπους τους. Στην πράξη αυτή αναφέρεται το άθροισμα των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'
Κατανομή εδρών

Άρθρο 88
(Άρθρο 88 παρ. 1-3 και 5-9 πρ.δ. 164/1984 και άρθρο 2 ν. 1516/1985)

Πρώτη κατανομή εδρών

1. .....
.....
.....
.....

5. Οι έδρες που προσκυρώνονται σύμφωνα με τις παραπάνω παραγράφους σε κάθε συνδυασμό καταλαμβάνονται από τους υποψηφίους αυτού σύμφωνα με τη σειρά που έχουν προταθεί στη δήλωση κατάρτισης του συνδυασμού και ανακηρυχτεί από το αρ-

μόδιο δικαστήριο.

3. ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Π.Δ. 265/1989

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄
Κατανομή εδρών

Άρθρο 88
(Άρθρο 88 παρ. 1-4 και 6-9 πρ.δ. 152/1985 και άρθρο 2 ν. 1847/1989)

Πρώτη κατανομή εδρών

1. Από την επόμενη μέρα της ψηφοφορίας αρχίζει από το αρμόδιο πρωτοδικείο η συγκέντρωση και κατάταξη των αποτελεσμάτων της εκλογής, σε κάθε εκλογική περιφέρεια.

2. Το πρωτοδικείο, μόλις συγκεντρωθούν τα αποτελέσματα όλων των εφορευτικών επιτροπών της εκλογικής περιφέρειας, περιοριζόμενο σε αρίθμηση των ψήφων, προβαίνει στην πρώτη κατανομή των εδρών και στην ανακήρυξη των επιτυχόντων, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους του άρθρου αυτού και στο άρθρο 93.

3. Οι έδρες κάθε εκλογικής περιφέρειας κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών και των μεμονωμένων υποψηφίων αυτής, ανάλογα με την εκλογική δύναμη καθενός συνδυασμού ή μεμονωμένου υποψηφίου.

4. Για το σκοπό αυτό διαιρείται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων της εκλογικής περιφερείας με τον αριθμό των εδρών της, αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο της διαίρεσης, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο, με το οποίο διαιρείται η εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων, δηλαδή το σύνολο των υπέρ αυτού έγκυρων ψηφοδελτίων στην περιφέρεια και λαμβάνει κάθε συνδυασμός τόσες έδρες, όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στην εκλογική του δύναμη. Μεμονωμένος υποψήφιος, που έλαβε ψήφους ίσους ή περισσότερους από το εκλογικό μέτρο, καταλαμβάνει μία έδρα. Αν οι έδρες, που σύμφωνα με τα προηγούμενα παραχωρούνται, είναι περισσότερες από τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας, η έδρα που πλεονάζει αφαιρείται από το συνδυασμό στον οποίο έχει απομείνει το μικρότερο σχετικά υπόλοιπο εκλογικής δύναμης. Αν σε δύο ή και περισσότερους συνδυασμούς ή μεμονωμένο υποψήφιο έχουν απομείνει ίσα υπόλοιπα εκλογικής δύναμης, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο σε δημόσια συνεδρίαση και η έδρα που πλεονάζει αφαιρείται από το συνδυασμό, που το όνομά του βγήκε από την κληρωτίδα. Σε εκλογική περιφέρεια που εκλέγει ένα μόνο βουλευτή η έδρα παραχωρείται στο συνδυασμό ή στο μεμονωμένο υποψήφιο που έλαβε τη σχετική πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας ενεργείται από το αρμόδιο πρωτοδικείο κλήρωση μεταξύ των συνδυασμών που ισοψήφησαν και η έδρα παραχωρείται σ΄αυτόν που ευνοήθηκε από τον κλήρο.

5. .....

6. Συνδυασμός που περιλαμβάνει υποψήφιους λιγότερους από τις έδρες που του αντήκουν, καταλαμβάνει τόσες μόνο έδρες όσοι οι υποψήφιοί του.

7. Το πρωτοδικείο (σε συμβούλιο) συντάσσει, για κάθε εκλογική περιφέρεια, που είνα αρμόδιο, πίνακα των αποτελεσμάτων αυτής, που περιέχει: α) τον αριθμό των γραμμένων εκλογέων στην εκλογική περιφέρεια, β) το συνολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν σ΄αυτή, γ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων, ε) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων, στ) την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού και κάθε μενονωμένου υποψηφίου, δηλαδή το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που δόθηκαν στον καθένα απ΄αυτούς στην εκλογική περιφέρεια. Στον πίνακα προτάσσονται οι συνδυασμοί των αυτοτελών κομμάτων που δηλώθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ.1, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης, και ακολουθούν οι συνδυασμοί των συνασπισμένων κομμάτων, οι συνδυασμοί ανεξαρτήτων και οι μεμονωμένοι υποψήφιοι, ζ) τον αριθμό των εδρών που έχουν προσκυρωθεί από το πρωτοδικείο κατά την πρώτη κατανομή σε κάθε συνδυασμό και μεμονωμένο υποψήφιο, αναφέροντας και τον αριθμό των υποψηφίων που περιλαμβάνονται σε κάθε συνδυασμό, η) τον αριθμό των εδρών που απόμειναν αδιάθετες από την πρώτη κατανομή στην εκλογική περιφέρεια και θ) τον αριθμό των αχρησιμοποίητων από την πρώτη κατανομή υπολοίπων των ψήφων κάθε συνδυασμού κόμματος και συνασπισμού κομμάτων, εφ΄όσον πρόκειται για εκλογικές περιφέρειες που εκλέγουν δύο και πάνω βουλευτές. Αν η εκλογική δύναμη κάποιου συνδυασμού κόματος ή συνασπισμού κομματων είναι μικρότερη του κατά την παράγραφο 4 εκλογικού μέτρου, ως αχρησιμοποίητο υπόλοιπο ψηφων θεωρείται το σύνολο των ψήφων του συνδυασμού του κόμματος αυτού ή του συνασπισμού.

Κάτω από τον πίνακα συντάσσεται πράξη, στην οποία αναγράφονται ολογράφως τα πιο πάνω στοιχεία για κάθε περίπτωση και υπογράφεται από τον πρόεδρο, τα μέλη και το γραμματέα.

8. Όταν καταρτίζεται ο πίνακας, είναι δυνατό να είναι παρόντες από ένας αντιπρόσωπος από κάθε συνδυασμό και οι μεμονωμένοι υποψήφιοι.

9. Επικυρωμένο αντίγραφο του πιο πάνω πίνακα, που καταρτίζεται μέσα στο συντομότερο χρόνο, στέλνεται αμέσως από τον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου στο Υπουργείο των Εσωτερικών.

Άρθρο 89
(Άρθρο 89 παρ. 1,6,7,8,9 πρ. δ. 152/1985 και άρθρο 3 ν. 1817/1989)

Δεύτερη κατανομή εδρών

1. Αν, μετά την κατανομή των εδρών που έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου σε κάθε εκλογική περιφέρεια, παραμείνανε αδιάθετες έδρες (σ΄αυτές περιλαμβάνονται κι αυτές που δεν έχουν διατεθεί, σύμφωνα με την περίπτωση της παρ.6 του προηγούμενου άρθρου), ενεργείται κατανομή των αδιάθετων εδρών κατά μείζονες εκλογικές περιφέρειες σύμφωνα μ΄αυτά που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους.

2. .....

3. Οι αδιάθετες έδρες, σύμφωνα με την παράγραφο 1, σε κάθε εκλογική περιφέρεια κατανέμονται μεταξύ όλων των κομμάτων και των συνασπισμών κατά την αναλογία των αχρησιμοποίητων υπολοίπων ψήφων τους από την πρώτη κατανομή. Για το σκοπό αυτόν αθροίζονται τα έγκυρα ψηφοδέλτια, τα οποία έλαβαν στη μείζονα περιφέρεια τα κόμματα και οι συνασπισμοί και τα οποία δεν χρησιμοποιήθηκαν για την εκλογή βουλευτών στην κατανομή αυτήν (αχρησιμοποίητα υπόλοιπα) και το άθροισμά τους διαιρείται με τον αριθμό των αδιάθετων εδρών της οικείας μείζονος περιφέρειας. Στα παραπάνω αχρησιμοποίητα υπόλοιπα δεν συμπεριλαμβάνονται τα ψηφοδέλτια των μονοεδρικών περιφερειών. Το πηλίκο από τη διαίρεση, παραλείποντας το κλάσμα, αποτελεί το εκλογικό μέτρο στη μείζονα περιφέρεια και κάθε κόμμα ή συνασπισμός λαμβάνει από την κατανομή αυτήν τόσες έδρες, όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στο σύνολο των αχρησιμοποίητων υπολοίπων του στη μείζονα περιφέρεια. Οι έδρες που παραμένουν αδιάθετες από την πιο πάνω κατανομή παραχωρούνται ανά μία στα κόμματα ή συνασπισμούς που έχουν το μεγαλύτερο κατά σειρά αχρησιμοποίητο υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων από την κατανομή που έγινε σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο. Στην τελευταία αυτήν περίπτωση ως αχρησιμοποίητο υπόλοιπο θεωρείται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που δεν χρησιμοποιήθηκαν για την εκλογή βουλευτή κατά το προηγούμενο εδάφιο.

4. Κόμματα ή συνασπισμοί που έχουν καταρτίσει συνδυασμούς τουλάχιστον στα τρία τέταρτα του συνόλου των εκλογικών περιφερειών της χώρας, εφ΄όσον συγκεντρώσουν σε όλη την επικράτεια ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο από το δύο τοις εκατό (2%) των έγκυρων ψηφοδελτίων, έχουν δικαίωμα να λάβουν τρεις τουλάχιστον έδρες, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρούσα παράγραφο. Αν συγκεντρώσουν ποσοστό έγκυρων ψηφοδελτίων μικρότερο του δύο τοις εκατο, όχι όμως και μικρότερο του ενός τοις εκατό

(1%), έχουν δικαίωμα να λάβουν μία τουλάχιστον έδρα.

Για το σκοπό αυτόν το κόμματα ή συνασπισμοί, που δικαούνται τρεις έδρες κατά το προηγούμενο εδάφιο, αν δεν εξασφαλίζουν τον αριθμό αυτόν εδρών με βάση τα άρθρα 3 και 88 και την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, λαμβάνουν ανά μία έδρα στις μείζονες περιφέρειες, στις οποίες εμφανίζουν, κατά φθίνουσα σειρά, τη μεγαλύτερη σε ποσοστό εκλογική τους δύναμη, έως ότου συμπληρώσουν τρεις έδρες συνολικά, στις οποίες συνυπολογίζονται και εκείνες που παραχωρούνται στο κόμμα ή συνασπισμό με βάση τις παραπάνω διατάξεις.

Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου δεν λαμβάνονται υπόψη οι μείζονες περιφέρειες, στις οποίες το κόμμα ή συνασπισμός λαμβάνει έδρα με βάση το άρθρο 88 και την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Αν το κόμμα ή ο συνασπισμός δικαιούται μία έδρα, κατ' εφαρμογή του πρώτου εδαφίου, λαμβάνει την έδρα αυτή στη μείζονα περιφέρεια, στην οποία συγκέντρωσε τη μεγαλύτερη σε ποσοστό εκλογική του δύναμη.

Αν σε κάποια μείζονα περιφέρεια τα κόμματα ή οι συνασπισμοί που δικαούνται έδρα σύμφωνα με την παράγραφο αυτήν είναι περισσότερα από τις αδιάθετες έδρες, στην περίπτωση αυτήν οι αδιάθετες έδρες παραχωρούνται ανά μία στα κόμματα ή τους συνασπισμούς που εμφανίζουν στη μείζονα αυτήν περιφέρεια τη μεγαλύτερη σε ποσοστό εκλογική τους δύναμη. Τα υπόλοιπα κόμματα ή συνασπισμοί λαμβάνουν την έδρα που δικαιούνται στις άλλες μείζονες περιφέρειες που εμφανίζουν, κατά φθίνουσα σειρά, τη μεγαλύτερη σε ποσοστό εκλογική τους δύναμη.

Στις μείζονες περιφέρειες, στις οποίες παραχωρούνται έδρες με βάση την παρούσα παράγραφο, οι υπόλοιπες έδρες κατανέμονται μεταξύ των λοιπών κομμάτων ή συνασπισμών σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 αφού επαναληφθεί η σχετική διαδικασία. Στην περίπτωση αυτή, για να υπολογιστεί το προβλεπόμενο από την παράγραφο 3 εκλογικό μέτρο, στον αριθμό των εδρών, με τον οποίο διαιρείται το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων, δεν συμπεριλαμβάνονται οι έδρες που τυχόν έχουν παραχωρηθεί με βάση την παρούσα παράγραφο.

5. Οι έδρες που προσκυρώθηκαν σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 σε καθένα από τα κόμματα ή συνασπισμούς κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών τους στην μείζονα περιφέρεια ως εξής:

Οι έδρες που προσκυρώθηκαν με βάση τα εδάφια δεύτερο και τέταρτο της παραγράφου 4 παραχωρούνται στην εκλογική περιφέρεια, στην οποία το κόμμα ή συνασπισμός εμφανίζει τη μεγαλύτερη σε ποσοστό εκλογική του δύναμη, μεταξύ των εκλογικών περιφερειών της μείζονος περιφέρειας, στις οποίες εκλέγονται βουλευτές από τη δεύτερη κατανομή.

Αν σε ορισμένη εκλογική περιφέρεια οι έδρες, οι οποίες διατίθενται με τη δεύτερη κατανομή, είναι λιγότερες από τα κόμματα ή συνασπισμούς, τα οποία έχουν δικαίωμα να λάβουν έδρα στην εκλογική αυτήν περιφέρεια κατ' εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, οι έδρες αυτές παραχωρούνται σ' εκείνα από τα παραπάνω κόμματα ή συνασπισμούς που έλαβαν το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στην εκλογική αυτήν περιφέρεια. Στα υπόλοιπα από τα κόμματα αυτά παραχωρείται έδρα στην εκλογική περιφέρεια, στην οποία εμφανίζουν την αμέσως επόμενη κατά σειρά ποσοστιαία εκλογική δύναμή τους, μεταξύ των εκλογικών περιφερειών, στις οποίες εκλέγονται βουλευτές από τη δεύτερη κατανομή.

Στις λοιπές περιπτώσεις, εξετάζονται οι εκλογικές δυνάμεις των συνδυασμών όλων των κομμάτων και των συνασπισμών σε κάθε εκλογική περιφέρεια και το άθροισμα διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που έμειναν αδιάθετες από την πρώτη κατανομή στην εκλογική αυτήν περιφέρεια. Οι έδρες που παραχωρούνται με βάση το προηγούμενο εδάφιο δε θεωρούνται αδιάθετες. Το πηλίκο, κατά παράλειψη του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο, με το οποίο διαιρείται η εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού, και λαμβάνει κάθε συνδυασμός τόσες έδρες, όσες φορές το εκλογικό μέτρο περιέχεται στην εκλογική του δύναμη.

Οι έδρες των εκλογικών περιφερειών, που τυχόν παραμένουν αδιάθετες από την παραπάνω κατανομή, παραχωρούνται με βάση το μέσο όρο εγκύρων ψηφοδελτίων ανά έδρα στα κόμματα και στους συνασπισμούς που δεν έχουν εξαντλήσει με την κατά το προηγούμενο εδάφιο κατανομή τον αριθμό εδρών που προσκυρώνεται σε αυτά με βάση την παράγραφο 3. Για το σκοπό αυτόν διαιρείται το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε το κόμμα ή ο συνασπισμός σε κάθε εκλογική περιφέρεια, στην οποία παραμένουν αδιάθετες έδρες, με τον αριθμό των εδρών της ίδιας περιφέρειας που παραχωρήθηκαν στο κόμμα ή στο συνασπισμό από την πρώτη κατανομή, συνυπολογιζομένων και των εδρών που του παραχωρήθηκαν με βάση το προηγούμενο εδάφιο, αυξημένο κατά μία μονάδα και το πηλίκο αποτελεί το μέσο όρο έγκυρων ψηφοδελτίων ανά έδρα του κόμματος ή του συνασπισμού στην εκλογική περιφέρεια. Η παραχώρηση των αδιάθετων εδρών γίνεται με βάση τους παραπάνω μέσους όρους όλων των κομμάτων ή συνασπισμών σε όλες τις εκλογικές περιφέρειες κατά φθίνουσα σειρά. Δηλαδή η πρώτη αδιάθετη έδρα παραχωρείται στο κομμα ή συνασπισμό που εμφανίζει το μεγαλύτερο μέσο όρο και στην εκλογική περιφέρεια που εμφανίζεται ο μεγαλύτερος αυτός μέσος όρος, εφ' όσον στην περιφέρεια αυτήν υπάρχει αδιάθετη έδρα. Εφ' όσον στη συγκεκριμένη αυτήν εκλογική περιφέρεια δεν υπάρχει αδιάθετη έδρα, λαμβάνεται υπόψη ο αμέσως επόμενος μέσος όρος μεταξύ των μέσων όρων των κομμάτων η συνασπισμών σ' όλες τις άλλες εκλογικές περιφέρειες. Η διαδικασία αυτή συνεχίζεται με βάση τους μέσους όρους που προκύπτουν στις εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες απομένουν κάθε φορά αδιάθετες έδρες, έως ότου το κάθε κόμμα και συνασπισμός συμπληρώσει τον αριθμό των εδρών που του προσκυρώθηκαν στη μείζονα περιφέρεια σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους.

Αν μετά το πέρας της διαδικασίας αυτής σε ορισμένες εκλογικές περιφέρειες παραμένουν αδιάθετες έδρες, επαναλαμβάνεται η ίδια διαδικασία με βάση τους μέσους όρους στις περιφέρειες αυτές των κομμάτων ή συνασπισμών που δεν έχουν συμπληρώσει τον αριθμό εδρών, οι οποίες τους προσκυρώθηκαν στη μείζονα περιφέρεια. Μεταξύ ίσων μέσων όρων, που προκύπτουν είτε για το ίδιο κόμμα ή συνασπισμό σε διαφορετικές περιφέρειες είτε για περισσότερα κόμματα ή συνασπισμούς στην ίδια ή σε διαφορετικές περιφέρειες, μεγαλύτερος θεωρείται εκείνος που αντιστοιχεί σε μεγαλύτερο αριθμό εγκύρων ψηφοδελτίων.

6. Αν, σε κάποια εκλογική περιφέρεια, δεν ανακηρύχτηκε συνδυασμός κάποιου από τα κόμματα ή συνασπισμούς ή ανακηρύχτηκε, αλλά περιλαμβάνει ελαττωμένο αριθμό υποψηφίων, που όλοι πήραν έδρα κατά την πρώτη κατανομή, όλες οι αδιάθετες έδρες της εκλογικής αυτής περιφέρειας παραχωρούνται στους συνδυασμούς των υπολοίπων κομμάτων και συνασπισμών.

7. Οι διατάξεις της παραγράφου 6 εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση που οι υποψήφιοι κάποιου ή και όλων των συνδυασμών των κομμάτων ή συνασπισμών που δεν έλαβαν έδρα κατά την πρώτη κατανομή, είναι λιγότεροι από τις έδρες που έχουν παραχωρηθεί στους συνδυασμούς αυτούς από τη δεύτερη κατανομή.

8. Σε κάθε περίπτωση ισοψηφίας κομμάτων και συνασπισμών ή των συνδυασμών αυτών κατά την προσκύρωση ή παραχώρηση εδρών (εφ' όσον οι διαθέσιμες έδρες είναι λιγότερες απ' αυτούς που ισοψήφησαν), γίνεται κλήρωση από την Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή και θεωρούνται ότι εκλέχθηκαν από τον κλήρο αυτοί που βγήκαν από την κληρωτίδα.

9. Οι έδρες που παραχωρούνται σε κάθε συνδυασμό, σύμφωνα με τις παραπάνω παραγράφους, καταλαμβάνονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 5 του άρθρου 88.

Άρθρο 90

(Άρθρο 91 παρ. 1 πρ. δ. 152/1985)

Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή - Συγκράτηση

Στο Υπουργείο Εσωτερικών εδρεύει Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή, που αποτελείται από τον πρόεδρο του Άρειου Πάγου, ως Προεδρο, β) δύο αρεοπαγίτες, που ορίζονται από το Α' τμήμα του Άρειου Παγου με ισαριθμους αναπληρωματικούς, γ) το Διεθυντη της Διεύθυνσης Εκλογών του Υπουργείου Εσωτερικών και δ) ενα διευθυντή του Κλάδου ΑΤ1 της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουρ-

γείου Εσωτερικών.

Τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, όταν απουσιάζει η κωλύεται, αναπληρώνει ο αρχαιότερος Αντιπρόεδρος του ίδιου δικαστηρίου. Τους διευθυντές του Υπουργείου Εσωτερικών αναπληρώνουν ομοιόβαθμοί τους, του ίδιου κλάδου, απ' αυτούς που υπηρετούν στην κεντρική υπηρεσία του ίδιου Υπουργείου που ορίζονται από τον Υπουργό των Εσωτερικών. Χρέη γραμματέα στην Επιτροπή εκτελεί υπάλληλος του Κλάδου ΑΤ1 με 4ο ή 5ο βαθμό της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό των Εσωτερικών. Από τον ίδιο Υπουργό μπορεί να οριστούν μέχρι πέντε υπάλληλοι απ' αυτούς που υπηρετούν στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, για τη γραμματειακή γενικά εξυπηρέτηση της Επιτροπής.

Άρθρο 91

(Άρθρο 91 παρ. 2 και 3 πρ. δ. 152/1985 και άρθρο 4 παρ. 1 ν. 1847/1989)

Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή - Αρμοδιότητες

1. Η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή, με βάση τους πίνακες των πρωτοδικείων, που προβλέπονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 88, καταρτίζει το γενικό οριστικό πίνακα των αποτελεσμάτων των εκλογών σ' ολόκληρη την Επικράτεια και ενεργεί, για κάθε μείζονα εκλογική περιφέρεια τα όσα ορίζονται στο άρθρο 89 εκδίδοντας απόφαση για την κατανομή των αδιάθετων εδρών στη δεύτερη κατανομή, στα κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων, καθώς και για την παραχώρηση στους υπόλοιπους συνδυασμούς των εδρών που δεν διατέθηκαν σύμφωνα με τις παραγράφους 6, 7 και 8 του άρθρου 89.

2. Ο Πρόεδρος της επιτροπής διαβιβάζει αμέσως επικυρωμένο απόσπασμα της απόφασης για κάθε εκλογική περιφέρεια στους προέδρους των αρμόδιων πρωτοδικείων και επικυρωμένο αντίγραφο αυτής και του γενικού οριστικού πίνακα των αποτελεσμάτων εκλογών στο Υπουργείο Εσωτερικών.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Επαναφορά σε ισχύ διατάξεων του π.δ. 152/1985 (ΦΕΚ 55 Α'), τροποποίηση και συμπλήρωση αυτών, καθώς και τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 265/1989 (ΦΕΚ 126 Α') της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών

Άρθρο 1

Επαναφορά σε ισχύ και τροποποίηση διατάξεων

1. Επαναφέρονται σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 88,89,90 και 91 του π.δ. 152/1985 «Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (ΦΕΚ 55 Α') και τροποποιούνται ως ακολούθως:

α) Η παράγραφος 2 του άρθρου 88 του π.δ. 152/1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το πρωτοδικείο, μόλις συγκεντρωθούν τα αποτελέσματα όλων των εφορευτικών επιτροπών της εκλογικής περιφέρειας, περιοριζόμενο σε αρίθμηση των ψήφων, συντάσσει τον από την παράγραφο 7 προβλεπόμενο πίνακα αποτελεσμάτων, για χρήση της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής, η οποία ενεργεί όλες τις κατανομές των εδρών. Οι περιπτώσεις ζ' και η' της παραγράφου 7 καταργούνται».

β) Όπου στις διατάξεις των εδαφίων 5 και 7 της παραγράφου 4 του άρθρου 88 του π.δ. 152/1985 αναφέρεται «το αρμόδιο πρωτοδικείο», νοείται εφεξής «η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή.»

γ) Αντί της παραγράφου 5 του άρθρου 88 του π.δ. 152/1985 εξακολουθεί να ισχύει η παράγραφος 5 του άρθρου 88 του π.δ. 265/1989.

δ) Αντί της παραγράφου 2 του άρθρου 89 του π.δ. 152/1985, εξακολουθεί να ισχύει η παράγραφος 2 του άρθρου 89 του Π.Δ 265/1989.

ε) Η παράγραφος 2 του άρθρου 90 του π.δ. 152/1985 τροποποιείται ως εξής:

«2. Οι αδιάθετες έδρες της προηγούμενης παραγράφου σε κάθε ελάσσονα περιφέρεια περιέρχονται στο αυτοτελές κόμμα που προηγείται των λοιπών αυτοτελών κομμάτων στην εκλογική αυτήν περιφέρεια και σ' ολόκληρη την επικράτεια.

Για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών και προς αποφυγή περιγραφής αυτών, το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου συνέρχεται αυτεπαγγέλτως σε συμβούλιο, μόλις ανακηρυχθούν οι συνδυασμοί απ' αυτόν και αποφαίνεται αμετάκλητα, ποια κόμματα είναι στην πραγματικότητα αυτοτελή και ποια εμφανίζονται ως αυτοτελή, στην πραγματικότητα όμως είναι καλυμμένοι συνασπισμοί συνεργαζόμενων κομμάτων ή συγχωνεύσεις κομμάτων που εξομοιώνονται με αυτούς.

Το Α' Τμήμα του Αρείου Πάγου αποφαίνεται κατά ελεύθερη κρίση, εκ των ενόντων, από τα υπάρχοντα στοιχεία και χωρίς δικονομικές διατυπώσεις. Κάθε υποψήφιος και κάθε κόμμα είναι δυνατό να προσκομίσει στοιχεία μόνο με υπόμνημα, για να αποδείξει την παράβαση από δόλο ή όχι των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Η απόφαση του Α' Τμήματος του Αρείου Πάγου εκδίδεται μέσα σε πέντε, το πολύ, ημέρες από την ανακήρυξη των συνδυασμών.»

στ) Η παράγραφος 5 του άρθρου 90 του π.δ. 152/1985 τροποποιείται ως εξής:

«5. Οι έδρες, που τυχόν απομένουν αδιάθετες και ύστερα από την τρίτη κατανομή, προσκυρώνονται μόνο στο αυτοτελές κόμμα που προηγήθηκε των λοιπών αυτοτελών κομμάτων σε όλη την επικράτεια.»

ζ) Η παράγραφος 2 του άρθρου 91 του π.δ. 152/1985 τροποποιείται ως εξής:

«2. Η Ανώτατη Εφορευτική Επιτροπή, με βάση τους πίνακες των πρωτοδικείων, που προβλέπονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 88, καταρτίζει το γενικό οριστικό πίνακα αποτελεσμάτων των εκλογών σ' ολόκληρη την επικράτεια και ενεργεί τα όσα ορίζονται στα άρθρα 88, 89 και 90, εκδίδοντας απόφαση για την κατανομή και παραχώρηση των εδρών σε όλες τις κατανομές στα κόμματα, ή συνασπισμούς κομμάτων, καθώς και για την παραχώρηση στους υπόλοιπους συνδυασμούς των εδρών που δεν διατέθηκαν σύμφωνα με τις παραγράφους 6, 7 και 8 του άρθρου 89.»

2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 34 του π.δ. 265/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλάβει αριθμό υποψηφίων μέχρι τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας, προσαυξανόμενο:

α) Κατά δύο, στις εκλογικές περιφέρειες που εκλέγονται ένας, δύο ή και τρεις βουλευτές.

β) Κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του αριθμού των εκλεγόμενων βουλευτών, στις περιφέρειες που εκλέγονται από τέσσερις έως και δέκα βουλευτές, και

γ) κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των εκλεγόμενων βουλευτών στις περιφέρειες που εκλέγονται από έντεκα βουλευτές και άνω.

Το κλάσμα που ενδεχομένως προκύπτει από τον υπολογισμό των ποσοστών των εδαφίων β' και γ' παραλείπεται.

3. Η παράγραφος 7 του άρθρου 65 του π.δ. 265/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίων μέχρι του αριθμού των εκλεγόμενων σε κάθε εκλογική περιφέρεια βουλευτών, σημειώνοντας σταυρό, παραπλεύρως του ονόματός τους, στο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού.

4. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 93 του π.δ. 265/1989 τροποποιείται ως εξής:

«1. Η ανακήρυξη των βουλευτών, σύμφωνα με αυτά που ορίζονται στα ουσία άρθρα, γίνεται από το αρμόδιο πρωτοδικείο σε δημόσια συνεδρίαση, με βάση την απόφαση της Ανώτατης Εφορευτικής Επιτροπής.»